

Arnika slaví čtvrt století. Za 25 let pomohla proměnit ochranu životního prostředí v Česku i ve světě

4.9.2026 - | Arnika

Česká nevládní organizace Arnika letos slaví 25 let od svého založení. Za tu dobu prosadila zásadní změny v boji s toxickými látkami, v ochraně přírody i v zapojení veřejnosti do rozhodování o životním prostředí. Výročí oslaví 10. října v pražském Kampusu Hybernská.

Arnika vznikla v září 2001, když se skupina environmentálních odborníků a aktivistů oddělila od sdružení Děti Země s vizí propojit vědeckou expertízu s občanskou angažovaností. Za čtvrt století se z ní stala jedna z nejvýznamnějších nevládních organizací v Česku, která působí ve třech stěžejních oblastech: ochrana přírody a krajiny, toxické látky a odpady a zapojování veřejnosti do rozhodovacích procesů.

Organizace stála například u zrodu Integrovaného registru znečišťování (IRZ), který od roku 2004 [umožňuje](#) veřejnosti sledovat emise průmyslových podniků. V roce 2015 pak Arnika [spustila](#) portál Znečišťovatelé pod lupou, který data z registru zpřístupňuje srozumitelnou formou a každoročně zveřejňuje žebříčky největších znečišťovatelů. Tlak veřejných žebříčků [pomohl](#) prokazatelnému snížení škodlivých emisí u několika závodů a pomohl téma dostat do veřejné diskuze.

Na mezinárodní úrovni přispěla Arnika k [prosazení](#) zákazu dechloranu plus v rámci Stockholmské úmluvy o perzistentních organických látkách. Dlouhodobě [upozorňuje](#) na kontaminaci potravin dioxiny – její studie vajec z okolí průmyslových zdrojů patří k průlomovým výzkumům v této oblasti. V posledních letech se organizace intenzivně [věnuje](#) problematice per- a polychlorovaných látek (PFAS), takzvaných věčných chemikálií, a prosazuje jejich přísnější regulaci v Česku i na úrovni Evropské unie.

Stromy, řeky a krajina

Program ochrany přírody dal vzniknout populární anketě Alej roku, která letos [slaví](#) 16. ročník. Ta vyrostla z protestní kampaně [Zachraňme stromy](#). Tu Arnika spustila v reakci na tehdejší zákon o pozemních komunikacích, který správcům silnic umožňoval kácet stromy bez povolení – mezi lety 2000 a 2009 tak od českých silnic [zmizelo](#) na sto tisíc stromů. Petici za záchranu alejí podepsalo přes 30 tisíc lidí a Arnika nakonec [prosadila](#) novelu zákona o ochraně přírody a krajiny, která tuto výjimku zrušila. Z boje za záchranu stromořadí se pak v roce 2011 zrodila anketa Alej roku – symbol občanského zájmu o stromy v české krajině.

Arnika také stála za [zařazením](#) úseku Labe od ústí Ohře po Děčín do evropské soustavy chráněných území Natura 2000 a prosadila rozšíření této soustavy o Louky u Přelouče. V ochraně řek se Arnika dlouhodobě [zasazuje](#) proti zbytečným vodním stavbám, včetně kontroverzního Vodního koridoru Dunaj-Odra-Labe a plánovaného jezu u Děčína. V regionu Poodří organizace [vysázela](#) stovky stromů a pomáhá obnovovat říční krajinu.

Hlas občanů v rozhodování o životním prostředí

[Centrum](#) pro podporu občanů, další klíčový pilíř Arniky, pomáhá lidem zapojit se do rozhodování o

jejich okolí. Ekoporadna organizace zodpověděla za dobu své existence tisíce dotazů veřejnosti. Arnika opakovaně bránila právo občanů účastnit se stavebních řízení – v roce 2012 se s peticí „Nenechme se vybagrovat“, podpořenou více než 3 500 podpisy, postavila proti omezování těchto práv. V roce 2022 pak [vytvořila](#) koalici 80 spolků proti další novele stavebního zákona ohrožující účast veřejnosti. V Praze Arnika systematicky [sleduje](#) proměny územního plánu a upozorňuje na rizika Metropolitního plánu pro kvalitu života ve městě.

Od Arménie po Thajsko

Arnika své zkušenosti úspěšně přenáší i za české hranice. V Moldavsku pomohla vysadit téměř 30 tisíc stromů, na Ukrajině se [podílela](#) na vybudování sítě stovek monitorovacích stanic EcoCity, které měří kvalitu ovzduší ve válkou zasažené zemi. Na Kavkaze [pomohla](#) vybudovat síť stovky stanic sledujících kvalitu ovzduší. Organizace působí také v Bosně a Hercegovině, Arménii, Kazachstánu, Thajsku či Indonésii, kde pomáhá místním komunitám s řešením environmentálních problémů a přenosem osvědčených postupů z Česka. V důsledku drastických [škrtů](#) v rozpočtu zahraniční rozvojové spolupráce, které prosadilo současné vedení ministerstva zahraničních věcí, však musela Arnika část svých zahraničních programů utlumit nebo přerušit. Česká diplomacie tím přichází o účinný nástroj, který jí po dvě desetiletí pomáhal budovat důvěru a vliv v zemích, kam stát sám nedosáhne.

Oslava v Kampusu Hybernská

Čtvrtstoletí své existence oslaví Arnika 10. října v Kampusu Hybernská v Praze. Od 14 hodin nabídne pestrý program – od přednášky architektky Anny Vinklárkové o budoucnosti Prahy přes háčkovací workshop z recyklovaných materiálů a turbo pubkvíz o historii Arniky až po panelovou diskusi „25 let na environmentální scéně“ s osobnostmi ekologického hnutí.

Večer zakončí koncert indie a synth popové kapely Něco Něco. Podrobnosti o programu najdou zájemci na [webu](#) Arniky. Vstup je dobrovolný.

Pro více informací kontaktujte tiskového mluvčího Arniky Luboše Pavloviče, lubos.pavlovic@arnika.org, +420 606 727 942.

Akce je realizována v rámci projektu Občanské vzdělávání - základ udržitelnosti, který je spolufinancován Evropskou unií prostřednictvím OP JAK.

Akci finančně podpořilo hl. m. Praha.

<https://arnika.org/o-nas/tiskove-zpravy/arnika-slavi-ctvrt-stoleti-za-25-let-pomohla-promenit-ochranu-zivotniho-prostredi-v-cesku-i-ve-svete>